

Julseder från Ryttum.

{ Ryttums socken
Smedinge län

Upprättade av Bror Backlund

Julseder:

1. Arbeten före jul.

Juldrickat skulle något före jul därför att det skulle få och bli lagrat. När man bakade skulle varje barn och tjänare ha en kaka eller buller och var rent så kallade julbröden, såkallade fick man ej glömma detta skulle bakas och sedan torras för att gömmas till första dagen man började väsa, då skulle den togas fram blötas och kokas till middag den dagen. Ljusstämningen, då skulle alla ljus stäpas först alla stora, sedan blev det s. k. talgdankor av det som ej dugde till stora ljus. Bort barn i huset skulle ha väsitt tregrenat ljus. Tjängossorna skulle öva med sång samt göra stjärnan i ordning samt kläder och mössor.

2. Julaftonskvällen.

(20)

Alla skulle bada från den äldsta till den yngsta. Sedan var det dopp i grytan, alla både tjänare barn och äldre skulle sitta omkring ett rundt bord. En stort gryta skulle stå på bordet, var och en fick nämligen doppa sitt bröd där. På kvällen skulle det vara lutfisk och gröt, så skulle alla sjunga var sin psalm så många som kunde, och till sist en gemensam sång. Alla barn skulle sedan tända sina tregrenade ljus, dess tre ljus som först brann med skulle först dö. Då kom turen till det stora julkjuset, som var ovanligt stort. Det skulle sättas i en särskild stöke som endast fick togas fram om julen, det var nämligen en stöke som stod i en bunke med vatten. Detta ljus skulle brinna hela julaften det skulle vara så stort att det räckte. Leusbanden tog på julaften in en lada med havre, som ställdes under bordet, för var sup som togs skulle en slås i kornlådan som sedan nästarna skulle ha på juldagsmorgonen. Halm ströddes på golvet i stället för som i våra dagar mattor, för att sedan ligga kvar till trettondagen. Julkärran skulle sättas upp, man hade den tanken att djuren skulle ha litet extra förflygnad livnär som människor.

3. Juldagen.

Alla åkte till kyrkan utom en, som skulle vara hemma för att se efter kreaturin och ha doppgrödan och glöggspannan varm. Man tände så på t vedblösen och antrodde försen till kyrkan. När så julbotten var över i det koppkröning hem, då väskade den med brännin överhöllda höven. För den som först kom hem, var den första tanken att kasta tennorna och, gå in och sedan togo första supen, den som det kom, skulle bli förstå under hela året. Middagen äts tidigt på juldagen, alla pojkar i by skulle sedan ut och som man kallade det göra julkrummar och julbocker. Då mörkret bröt in skulle man gå till grängöden för att kasta in desto, sedan skulle man springa, den som blev först kallades julagga, en väldig skam under hela året.

4. Mellandagsmorgonen.

Då skulle man till den gemensamma bybravnen och vattna hästarna den som kom först, dens hästar skulle bli starkast under hela året. De vattnade därför mellan 1-2 på natten för att komma först. På kom stjärngossorna med sin stjärna, kang, knekt, tre riss män och juddar med punge. När de komma i skulle de ha traktering, detta gick ibland över en gränser när spritflaskan var på bordet under hela julen. På kom mellandagens ungdomens skulle då gå från gård till gård för var kväll. För skulle det ätas och drickas, så skulle det lekas folklekser ex. növa var mat och slo till samman o. s. v. På detta sättet gingo mellandagarna för. I den öppna spiseln skulle det eldas rit under hela julen, vord och et barn fick i uppdrag att vara eldpyril varsin kväll. Tretandagen var när då skulle kalmen togas bort av golvet. På kvällen skulle stjärngossor gå med stjärnan igen.

På tjugandagen då julen dansade ut, fick Jönare och ungdomen ha sig hemma. Då skulle de äldre gå från by till by hela dagen och kolarp.